

рівень капітального інвестування в Україні є вкрай низьким і кредитування як інвестиційний інструмент його не покращує.

Лізингова галузь швидко відновила після кризових 2008-2010 років й активно набирає оберти. Цьому сприяли такі фактори:

- законодавчі зміни нового Податкового кодексу, лізингодавці можуть відносити на валові витрати 100% платежів за програмами оперативного лізингу легкових автомобілів (раніше лише 50% таких платежів). Нововведення дозволило здешевити автолізинг для підприємців на 20-25%. Найбільш помітна зміна – скасування ПДВ для договорів фінансового лізингу, за якими комісія перевищує подвійну облікову ставку НБУ;

- поступове відновлення економіки, точніше, її окремих галузей. За останній рік активізувалися сільгоспвиробники, почали оживати і будівельні компанії, особливо ті, у яких була висока ступінь залученості в процес підготовки до Євро-2012;

- зниження вимог до потенційних лізингодержувачів. В боротьбі за потенційних клієнтів після лізингові компанії знизили авансові платежі з 40-45% до 20-25%. Виникли спрощені системи оформлення договорів, наприклад підприємства можуть придбати автомобіль в лізинг без пред'явлення фінансової звітності, що дуже спростило і прискорило процедуру оформлення лізингової угоди. Деякі компанії знизили початковий внесок до 10-15% («Порше Лізинг Україна»).

Варто зазначити, що лізингова діяльність відноситься до розряду реальних інвестицій, тобто вкладення капіталу у виробництво будь-якої продукції. При цьому лізингова компанія як суб'єкт інвестиційної діяльності здійснює вкладення в інші підприємства у вигляді надання у володіння і користування основних засобів, нематеріальних активів та іншого лізингового майна. Така відмінність є однією з визначальних в порівнянні понять «лізинг» та «кредит», оскільки розкриває антиінфляційний характер лізингу. Водночас, на нашу думку, не варто протиставляти лізинговий та банківський сектори. Навпаки, доцільно акумулювати зусилля обох галузей, оскільки банки безпосередньо зацікавлені в розвитку лізингового бізнесу. Банківські установи мають чималі можливості для спільного розвитку як безпосередні суб'єкти ринку (пряме надання лізингових послуг, створення дочірніх компаній), так як і фінансові посередники (кредитування лізингодавців, факторингові послуги, сек'юритизація та гарантійні операції). Лізингові компанії також отримують синергійний ефект від співпраці з банківським сектором (залучення пільгових кредитів, розподіл ризиків, технологічна та інформаційна підтримка, клієнтська база).

Таким чином, вітчизняний ринок лізингу є одним з найперспективніших фінансових ринків, який здатний активізувати всю економічну систему країни. Формування конкурентоспроможної лізингової галузі має бути одним з найважливіших завдань держави, а вдосконалення лізингових відносин й правильне запровадження зарубіжного досвіду є особливо актуальними питаннями подальших наукових досліджень.

Література

1. Підсумки діяльності лізингодавців за 2 квартал 2012 року: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.leasing.org.ua/files/documents/Q2_2012_ukr.pdf
2. Кредити, надані депозитними корпораціям (Грошово-кредитна статистика НБУ) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.bank.gov.ua/files/3.3-Loans.xls

Ольга ЧЕРЕВКО

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ПРОБЛЕМАТИКА ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Фіскальна політика держави передбачає собою комплекс дій, спрямованих на організацію та стимулювання надходжень до державного та місцевих бюджетів, державних цільових фондів, а також розподіл державних коштів, більша частина яких утворюється за рахунок податкових платежів фізичних та юридичних осіб. При формуванні ефективної податково-бюджетної політики

в умовах відкритої економіки необхідно враховувати як соціально-економічні, так і політико-правові фактори. Одним із таких факторів є необхідність уникнення подвійного оподаткування доходів.

Проблематикою подвійного оподаткування займаються як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: Е. Джанеба, А. Вайхенрідер, А. Збуднєвек, Р. Морк, Ю.Г. Дем'янчук, С.М. Морозов, І.Ю. Петраш та інші.

Засадами, які зазвичай визначають сфери податкових інтересів, є такі:

- 1) засада резиденції – оподатковуються всі доходи осіб, які є резидентами певної території, незалежно від того, де ці доходи отримані;
- 2) засада джерел доходів – оподатковуються всі доходи осіб, отримані на певній території, незалежно від того, резидентами якої території є ці особи [1].

Кожна територіальна одиниця відштовхуючись від будь-якої з цих засад в межах своєю юрисдикції може створювати протиріччя в чинному законодавстві, і виходячи з цього виникають ситуації подвійного оподаткування. Зокрема, подвійне оподаткування виникає тоді, коли особа, що юридично є резидентом однієї країни, отримує доходи джерелом походження яких є інша країна. У цьому випадку оподаткування результатів господарської діяльності буде відбуватися як в одній, так і в іншій країні. Таке подвійне оподаткування вважається зовнішнім, оскільки для врегулювання даної ситуації необхідна співпраця двох суверенних держав (прийняття двосторонніх договорів-конвенцій про уникнення подвійного оподаткування) [3].

Відповідно до податкового кодексу України, застосування правил міжнародного договору України здійснюється шляхом звільнення від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України, зменшення ставки податку або шляхом повернення різниці між сплаченою сумою податку і сумою, яку нерезиденту необхідно сплатити відповідно до міжнародного договору України. А пеня та штрафні санкції на суму податкового боргу в міжнародних правовідносинах не нараховуються [2]. На даний момент в Україні укладені та є чинними такі договори з 65 країнами [4].

Також двічі накладається податок на прибуток, що розподіляється: наприклад, прибуток акціонерного товариства та дивіденди, що отримують акціонери по акціях. Зазвичай для протидії даному явищу вводять спеціальні знижені ставки податків, або ж повне чи часткове звільнення певного доходу від оподаткування. Аналогічна ситуація виникає при оподаткуванні одного і того ж об'єкта як на загальнодержавному, так і на місцевому рівні. Також відомою є ситуація нарахування ПДВ на суму, що вже включає акцизний податок. Таке подвійне оподаткування є внутрішнім, і держава самостійно в односторонньому порядку може вирішувати питання зменшення ставки податків або здійснювати інші заходи вносячи зміни до національного законодавства [2].

Можливість виникнення подвійного оподаткування призводить до збільшення податкового навантаження і, в результаті, може стати значною перепорою для господарської діяльності підприємств, втратою будь-якого змісту діяльності фізичних осіб, викликати недоцільність їх подальшого розвитку, а також спричинити зменшення надходжень до державного бюджету, зниження об'ємів вхідних інвестиційних потоків, погіршенню економічних відносин між країнами, регресивний розвиток технологій та науки, торгівельної діяльності, і, як наслідок, зниження темпів економічного зростання країни в цілому.

Аналізуючи умови виникнення подвійного оподаткування, варто зазначити, що на даний час недостатньо практичних підходів по їх недопущенню. При формуванні фіскальної політики уряду України необхідно як вносити зміни до чинного законодавства, зокрема, уточнити статус резиденства, так і активізувати діяльність щодо запобігання подвійному оподаткуванню на міжнародному рівні.

Література

1. Zbudniewek A. *Polskie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania* / Agnieszka Zbudniewek // *Studia i prace Kolegium zarządzania i finansów*. – 2006. – nr. 75. – P. 119-139.
2. Дем'янчук Ю.Г. *Поняття та ознаки подвійного оподаткування* / Ю.Г. Дем'янчук // *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. – 2010. – вип. 47. – С.279-284.

3. *Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.*
4. *Інформаційний сайт ДПА України. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/diyalnist-dpa-ukraini/mijnarodni-podatkovi-vidno/chinni-dvostoronni-mijuryado/>*

Мар'яна ЧЕРНОВСЬКА

Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ В СТРУКТУРІ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ БЮДЖЕТУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сучасному етапі розвитку економіки увага до місцевих податків та зборів пов'язана з тим, що даний вид оподаткування повинен виступити важливим джерелом формування доходів місцевих бюджетів. Саме вони покликані зміцнювати місцеві бюджети, тим самим розширюючи фінансову автономію органів місцевого самоврядування.

У вітчизняній економічній науці дослідження проблем та перспектив місцевого оподаткування широко висвітлюються в працях провідних вчених та економістів, серед них В. Андрущенко, О. Василик, О. Кириленко, А. Крисоватий, В. Павлов, В. Симоненко, В. Суторміна, Л. Тарангул, В. Федосов, С. Юрій та інші.

Місцеві податки (збори) – це платежі, які спрямовуються виключно до бюджету місцевого самоврядування. Бюджетами місцевого самоврядування є бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ та міст, у тому числі районів у містах. Вид бюджету, до якого надходить податок (збір), залежить від виду органу місцевого самоврядування, рішенням якого його було встановлено на відповідній території.

У зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України, з 2011 року структура місцевих податків і зборів зазнала суттєвих змін. Так, відбулося скорочення кількості місцевих податків і зборів з 14 до 5, перелік яких визначено ст. 10 Податкового кодексу України. До місцевих податків належать: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та єдиний податок. До місцевих зборів – збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, збір за паркування транспортних засобів та туристичний збір. Виходячи з цього переліку, кожна сільська, селищна чи міська рада приймає рішення щодо встановлення на своїй території тих чи інших місцевих податків та зборів.

Закріплені в ст. 10 місцеві податки та збори поділяються на дві групи: на загальнообов'язкові та факультативні. Встановлення і справляння загальнообов'язкових місцевих податків та зборів є обов'язковим на території усієї України. До таких податків та зборів належать: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (справляння податку запроваджено з 1 січня 2012 року); єдиний податок; збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

В пп. 12.3.5 п. 12.3 ст. 12 Податкового кодексу України запроваджено новацію щодо загальнообов'язкових місцевих податків і зборів, яка раніше не передбачалась податковим законодавством України. Якщо органи місцевого самоврядування (сільська, селищна чи міська ради) у визначені законодавством строки не приймають рішення про встановлення на своїй території загальнообов'язкових місцевих податків і зборів, то такі платежі вважаються встановленими із застосуванням мінімальної ставки, визначеної у відповідних статтях Податкового кодексу України.

Вирішення питання доцільності встановлення факультативних податків та зборів на території села, селища чи міста належить до виключної компетенції відповідної місцевої Ради. Відповідно до п. 10.4 ст. 10 Податкового кодексу України до факультативних належать: збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір. Усі інші місцеві податки та збори належать до групи загальнообов'язкових платежів. Місцеві податки та збори, не передбачені в ст. 10 Податкового кодексу України, вважаються такими, що не встановлені та сплаті не підлягають.